

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

SOC

SOCIOLOGIJA

SOC D-S040

SOC.40.HR.R.K1.28

45682

12

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S040

99

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **90** minuta.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Pišite čitko. Nečitki odgovori bodovat će se s nula (0) bodova. Ako pogriješite u pisanju, pogreške stavite u zagrade, precrtajte ih i stavite skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 28 stranica, od toga 4 prazne.

Ako ste pogriješili u pisanju odgovora, ispravite ovako:

a) zadatak zatvorenoga tipa

Točno

Ispravak pogrešnog unosa

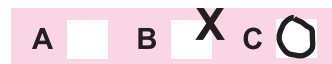

Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

Pogrešno

b) zadatak otvorenoga tipa

~~(Marko Marulić)~~

Petar Preradović

IK

Precrtan pogrešan odgovor u zagradama

Točan odgovor

Skraćeni potpis

SOC D-S040

99

Sociologija

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

1. Koja je od navedenih revolucija izravno potaknula nastanak sociologije?

- A. Baršunasta revolucija
- B. Februarska revolucija
- C. Francuska revolucija
- D. Oktobarska revolucija

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

2. Koji se od navedenih primjera istraživanja odnosi na mikrosociološku analizu gospodarstva?

- A. proučavanje tvornice automobila kao društvene organizacije
- B. promatranje dnevnih aktivnosti zaposlenika u uslužnome sektoru
- C. analiziranje dobne strukture ekonomista u različitim društvima
- D. istraživanje povijesnoga razvoja ekonomije

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

3. Koja se od navedenih teorija koristi eksperimentom za istraživanje načina i postupaka kojima se ljudi služe u svakodnevnim situacijama i interakcijama?

- A. pozicijska teorija
- B. teorija strukturalnoga pritiska
- C. etnometodologija
- D. teorija elita

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

4. Koja je od navedenih društvenih grupa nužno birokratski organizirana?

- A. komuna
- B. društveni pokret
- C. primarna društvena grupa
- D. tvornica

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

SOC D-S040

01

Sociologija

<p>5. Koji od navedenih elemenata društvene strukture čine institucionalizirana vjerovanja čija je uloga održavanje te strukture?</p> <p>A. grupe B. statusi C. uloge D. vrijednosti</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>6. Koja se od navedenih društvenih organizacija ubraja u normative organizacije prema A. Etzioniju?</p> <p>A. banka B. politička stranka C. tvornica D. mentalna bolnica</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>7. U kojemu je tipu stratifikacijskoga sustava omogućena vertikalna pokretljivost žena?</p> <p>A. u robovlasničkome B. u kastinskome C. u staleškome D. u klasnome</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>8. Na koji se od navedenih procesa kulturne promjene odnosi primjer preuzimanja običaja ispijanja kave i čaja od Turaka i drugih naroda?</p> <p>A. na inovaciju B. na difuziju C. na akulturaciju D. na hibridizaciju</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>9. Koja komponenta kulture regulira individualne porive i želje pojedinaca u društvu prema E. Durkheimu?</p> <p>A. jezik B. norme C. simboli D. rituali</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<div data-bbox="181 2018 367 2054" data-label="Text"> <p>SOC D-S040</p> </div> <div data-bbox="1294 1975 1453 2114" data-label="Image"> </div>	

Sociologija

<p>10. Koji od navedenih primjera sekundarnoga identiteta u suvremenome društvu ujedno može biti i primarni identitet pojedinca?</p> <p>A. glumac B. triatlonac C. informatičar D. Katalonac</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>11. Kako se naziva tip obitelji u kojoj novovjenčani bračni par živi u domaćinstvu nevjeste?</p> <p>A. matrifokalni B. matrilinearni C. matrilokalni D. matrijarharni</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>12. Koja je od navedenih značajka organiziranja vlasti nužna za demokratski politički poredak?</p> <p>A. postojanje cenzure i autocenzure B. donošenje svih odluka od strane svih državljana C. nepostojanje načela diobe vlasti D. uvažavanje i poštivanje prava manjina</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>13. Kako M. Castells naziva dominantni način razvoja suvremenoga umreženog društva?</p> <p>A. kapitalizam B. etatizam C. informacionalizam D. postfordizam</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<p>14. Koja se ideologija razvija kao kritika kapitalističkoga načina proizvodnje?</p> <p>A. socijalizam B. konzervativizam C. nacionalizam D. liberalizam</p>	<p>A. ☐</p> <p>B. ☐</p> <p>C. ☐</p> <p>D. ☐</p>
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> SOC D-S040 <div style="text-align: right;"> 01 </div> </div>	

Sociologija

15. Koja od navedenih posljedica u području rada nastaje pod utjecajem informacijskih tehnologija u suvremenome društvu?

- A.** Povećava se „rad kod kuće”.
- B.** Smanjuje se fleksibilnost tržišta rada.
- C.** Povećava se broj zaposlenih na neodređeno vrijeme.
- D.** Smanjuje se „samoprogramirajući rad”.

- A.** ☐
- B.** ☐
- C.** ☐
- D.** ☐

SOC D-S040

01

Sociologija

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

16. Kojoj vrsti položaja pripada, primjerice, društveni položaj djeteta predškolske dobi?

0 ☐
1 ☐
bod

17. Kako se nazivaju društveni pokreti koji teže ograničenim promjenama u čitavome društvu, primjerice, pokreti za ljudska prava?

0 ☐
1 ☐
bod

18. Navedite jedinu moguću vrstu društvene pokretljivosti u kastinskome sustavu.

0 ☐
1 ☐
bod

19. Koji se tip socijalizacije provodi u totalnim institucijama prema E. Goffmanu?

0 ☐
1 ☐
bod

SOC D-S040

02

Sociologija

20. Koji je oblik organizacije proizvodnje u suvremenome društvu usmjeren na inovativnost, raznolikost i kvalitetu proizvoda?

0

☐

1

☐

bod

21. Navedite dva pojma kojima se Durkheim koristi da bi definirao religiju.

0

☐

1

☐

bod

SOC D-S040

02

Sociologija

III. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

- 22.** Objasnite tumačenje društva prema interakcionističkoj i prema konfliktnoj perspektivi.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

- 23.** Objasnite teoriju društvenoga zatvaranja prema F. Parkinu i navedite klasika sociologije na čijoj se teoriji temelji Parkinova teorija.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

Sociologija

- 24.** Objasnite Marxov pojam fetišizma robe. Uz koju vrstu kulture teoretičari frankfurtske škole vežu fetišizam robe i kulturnu industriju?

0 ☐
1 ☐
2 ☐

bod

- 25.** Navedite jednu ideologiju koja zagovara promjenu društvenih uloga pojedinaca u modernim obiteljima i objasnite odnos moći među bračnim partnerima koji je potaknut tom ideologijom.

0 ☐
1 ☐
2 ☐

bod

SOC D-S040

02

Sociologija

26. Objasnite na koji način religijske ideje i vrijednosti utječu na društvene promjene prema K. Marxu, a na koji prema M. Weberu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S040

02

Sociologija

27. Navedite i opišite vrstu grada koji je nastao s nastankom kapitalizma.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S040

02

Sociologija

IV. Zadatci kratkoga i produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom) i produženim odgovorom (s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

28. Pozorno pročitajte tekst.

Znanstvenik je posljednjih godinu dana uz pomoć zadane analitičke matrice pratio novinske članke, radioemisije i televizijske emisije kako bi analizirao patrijarhalnost i načine pisanja o rodnim ulogama u hrvatskome društvu.

28.1. Kako se naziva istraživački pristup opisan u tekstu?

0	☐
1	☐
bod	

28.2. Navedite i objasnite metodu korištenu u istraživanju u navedenom tekstu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S040

02

Sociologija

29. Pozorno pročítajte text.

Vodoinstalater svakodnevno odlazi na posao koji voli te marljivo i teško radi kako bi sebi i obitelji osigurao egzistenciju. Njegovi kolege istodobno taj posao odrađuju bez imalo strasti i želje za profesionalnim uspjehom. Jedan od njegovih kolega želi postići uspjeh preko noći te preprodaje drogu jer smatra da poštenim radom to nikad neće postići.

29.1. Kako se naziva teorija devijantnosti opisana u tekstu?

0	
1	
bod	

29.2. Navedite i objasnite prema R. Mertonu oblik adaptacije pojedinca na stanje anomije na koji se odnosi primjer vodoinstalatera koji marljivo i teško radi svoj posao.

[illegible]

	0	1	2
bod			

SQC D-S040

02

Sociologija

30. Pozorno pročitajte tekst.

Nakon što je postala punoljetna, Marija se morala iseliti iz Doma za nezbrinutu djecu u kojemu je provela cijeli život. To ju je potaknulo na volonterski rad u udruzi za vrijeme studija socijalnoga rada kako bi nakon diplome mogla raditi i pomagati ostaloj punoljetnoj djeci koja moraju iseliti iz Doma za nezbrinutu djecu.

30.1. Kojemu tipu socijalizacije pripada Marijino uključivanje u rad udruge?

0	☐
1	☐
bod	

30.2. Navedite i objasnite vrstu identiteta koji Marija izgrađuje tijekom rada u udruzi i tijekom studija.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S040

02

Sociologija

31. Pozorno pročitajte tekst.

Prestižni fakulteti upisuju učenike koji su tijekom svojega dotadašnjeg školovanja imali najviše ocjene i najbolje rezultate na natjecanjima. Neki od tih fakulteta dodjeljuju bodove učenicima iz društveno depriviranih grupa kako bi i oni mogli upisati isti fakultet.

31.1. Kako se prema funkcionalistima nazivaju objektivna mjerila vrednovanja sposobnosti i truda učenika na temelju kojih prestižni fakulteti upisuju učenike?

0	☐
1	☐
bod	

31.2. Navedite i objasnite oblik poticanja jednakosti u obrazovanju opisan u tekstu.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

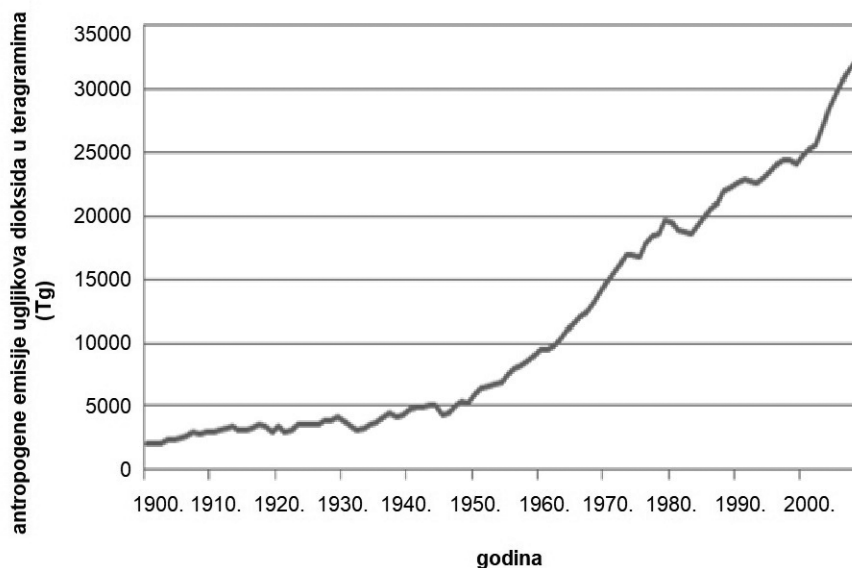

Sociologija

32. Pozorno pročitajte tekst i promotrite grafički prikaz.

Danas nam sve više prijete opasnosti od ekoloških katastrofa, emisije stakleničkih plinova, globalnih ekonomskih promjena ili genetički modificirane hrane, što su proizvodi moderne industrije. Tako rezultati Svjetske zdravstvene organizacije pokazuju da danas sve više udišemo onečišćeni zrak. Istraživanja u znanosti omogućuju da bolje razumijemo posljedice takvoga ponašanja pa već danas znamo da će se tijekom godina razviti određene bolesti, primjerice poremećaji dišnoga trakta i bolesti srca koje će skratiti život.

Grafički prikaz 1. Antropogene emisije ugljikova dioksida u teragramima (Tg) od 1900. do 2007. godine

Izvor: *Emisije stakleničkih plinova*, 2014.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

32.1. Kakav je trend kretanja emisije ugljikova dioksida prikazan linijom na grafičkome prikazu?

0 ☐
1 ☐
bod

Sociologija

32.2. Navedite i objasnite prema U. Becku glavni uzrok navedenih opasnosti poput emisije stakleničkih plinova ili genetički modificirane hrane.

0	☐
1	☐
2	☐
bod	

SOC D-S040

02

V. Skupina zadataka

Skupina zadataka sadrži tri zadatka vezana za jedan polazni sadržaj.

Prvi je zadatak **višestrukoga izbora** u kojemu morate točan odgovor označiti znakom X na listu za odgovore.

Drugi je zadatak **kratkoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Treći je zadatak **produženoga odgovora** u kojemu morate odgovoriti s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

33. Pozorno pročitajte tekst.

Koncept značenja vrlo je važan za Meada. Ponašanje je smišljeno onda kada koristimo našu svijest da bismo se stavili na mjesta drugih i tako bili u stanju interpretirati njihove misli i akcije. Međutim, ovdje, kao i drugdje, Mead smatra da značenja ne nastaju originalno iz svijesti, nego iz socijalne situacije. Značenje postoji u socijalnom djelovanju prije pojave svijesti o njemu. Jedna radnja je značajna ukoliko pokret ukazuje jednom akteru rezultat ponašanja drugog aktera. Značenje ne mora biti svjesno.

(...) S tog stajališta, kritični moment u procesu razmišljanja je mogućnost privremenog inhibiranja akcija. To znači da i pokraj djelovanja stimulansa, ljudi ne moraju dati nužno željeni odgovor. Oni odlučuju o tome što žele, svjesno ispitujući cjeline alternativa prije negoli započnu reagirati u konkretnoj situaciji.

Izvor: *Suvremena sociologijska teorija*, 1997.

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

33.1. Koja je komponenta kulture temelj društvene interakcije prema tekstu?

- A. simboli
- B. norme
- C. vrijednosti
- D. rituali

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

33.2. Navedite pojam koji se odnosi na svakodnevna propitivanja vlastitih načina djelovanja opisan u zadnjemu odlomku teksta.

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

33.3. Navedite i objasnite sociološku perspektivu opisanu u tekstu.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

SOC D-S040

02

34. Pozorno pročitajte tekst.

(...) Obred ukrašavanja kože nije bio rezerviran za sve dane u kalendarskoj godini. Uobičajeno je bilo da sam proces tetoviranja započne na Ivandan (24. lipnja kada je blagdan sv. Ivana Krstitelja), Josipdan (na blagdan sv. Josipa 19. ožujka), Blagovijest (25. ožujak), Cvijetnicu (blagdan koji se slavi tjedan dana prije Uskrsa) ili na bilo koji dan u Velikome tjednu. Evidentno je da je tetovirački obred i u kalendarskome pogledu posjedovao konfesionalni karakter.

Sam događaj oslikavanja tijela za jednu porodicu ili obitelj predstavljao je svečanost. Riječ je o radosnoj ceremoniji kojoj su se svi veselili. Zato su i sam obred nazivali svečanošću *dražesne ljubavi*. Ponegdje i *ljubavnom službom* jer je osoba (*mekšega srca*) koja se *boc(k)a* svojim facijalnim ekspresijama i glasnom vikom kod prisutnih motritelja iznuđivala smijeh i meškoljenje.

Izvor: *Tetovaže katolika u srednjoj Bosni – simbolički ornament duha i tijela*, 2017.
Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

34.1. Koji je izvor identiteta bio temelj za obred tetoviranja katolika u srednjoj Bosni?

- A. klasa
- B. srodstvo
- C. zanimanje
- D. etnicitet

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

34.2. Kako se naziva stajalište koje zauzima znanstvenik kada interpretira, primjerice, tradiciju tetoviranja u srednjoj Bosni?

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod**

34.3. Navedite i objasnite vrstu rituala opisanu u tekstu.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod**

SOC D-S040

02

Sociologija

35. Pozorno pročitajte tekst.

Ona je ikona naraštaja mladih koji ustaje protiv klimatskih promjena. Ali Greta Thunberg izaziva prijezir i porugu onih koji je smatraju lutkom na koncu ekološke evangelizacije. Šveđanka je sa 16 godina postala glasonošom milijuna zabrinute mladeži koji razvrstavaju svoje smeće, čiste plaže, okreću leđa mesu i zrakoplovima i glasaju za zelene.

(...) Njezin „školski štrajk” nakon nekoliko je tjedana privukao pažnju društvenih mreža, a potom i svjetskih medija čime je rođen pokret „Petkom za budućnost”. Fenomen je postao viralan.

(...) Njezina drskost, pletenice i bebasto lice neodoljivo podsjećaju na Pipi Dugu Čarapu, junakinju romana Astrid Lindgren, emancipirano dijete koje samo istražuje svijet oko sebe, što je model na kojem počiva švedsko obrazovanje i odgoj djece.

„Nije slučajno što je Greta Šveđanka. Mislim da ne bi postojala bez Pipi ili Lisbeth Salander”, tetovirane hakerice iz kriminalističkog književnog serijala Millenniuma, tvrdi švedska esejistica Elisabeth Asbrink.

„Švedski školski kurikulum potiče kritičko razmišljanje učenika umjesto nagomilavanja znanja”, naglasila je.

Izvor: www.politikaplus.com

Napomena: Podatci o izvoru polaznoga sadržaja bit će objavljeni u rješenjima ispita.

Sociologija

35.1. Koji je čimbenik socijalizacije omogućio širenje pokreta „Petkom za budućnost“?

- A. masovni mediji
- B. obitelj
- C. grupa vršnjaka
- D. škola

- A. ☐
- B. ☐
- C. ☐
- D. ☐

35.2. Kojemu tipu obrazovanja pripada švedsko obrazovanje?

- 0 ☐
- 1 ☐
- bod

35.3. Navedite i objasnite tip društvenoga pokreta kojemu prema A. Touraineu pripada pokret „Petkom za budućnost“.

- 0 ☐
- 1 ☐
- 2 ☐
- bod

SOC D-S040

02

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S040

99

Prazna stranica

Sociologija

Prazna stranica

SOC D-S040

99